

**Bosna, Hrvatska, Hercegovina :
zemljovid, vedute, crteži i
zabilješke grofa Luigija Ferdinanda
Marsiglija krajem XVII. stoljeća /
priredio Hamdija Hajdarhodžić.
Zagreb : AGM, 1996, 177 str.**

ISBN 953-174-030-5

Sadžida Šahmanović

Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH

Ovo djelo priredio je Hamdija Hajdarhodžić, naš zemljak koji dugo živi i radi u susjednoj Hrvatskoj. Sama knjiga je plod njegovih istraživanja po različitim italijanskim arhivima. Knjiga sadrži slijedeća poglavlja:

- Bosna, Hrvatska i Hercegovina u arhivskoj ostavštini grofa Luigija Ferdinanda Marsiglija, str. 9 – 17
- Bibliografija Marsiglijevih objavljenih radova, str. 19 – 47
- Zemljovid, tlocrti i vedute iz rukopisne zbirke L. F. Marsiglija, te ostale slike i crteži iz njegovog djela stanje vojne moći Otomanskog carstva, njezin uspon i pad, Amsterdam 1732, str. 49 – 115
- Bilješke, str. 117 – 153
- Dodatna literatura, str. 154 – 157
- Izvori za građu i ilustrativni materijal, 158. str.
- Kazalo imena i pojmova, str. 159 – 165
- Zaključak na italijanskom, engleskom i njemačkom jeziku, str. 166 – 175
- Bilješka o priređivaču, 177. str.

Grof Luigi Ferdinando Marsigli rodio se u Bolonji godine 1658. Već u mladim godinama pokazao je interes za vojničke i druge znanosti. Pošao je u pratnji mletačkog senatora Pietra Civranija u Carigrad, te je svoj boravak iskoristio za proučavanje

tamošnjih prilika, naročito vojničke organizacije. Rezultat ovih studija se vidi u njegovom, doduše mnogo kasnije (1732.) publikovanom, djelu *“Stato militare dell imperio ottomano...”*

1682. godine je stupio u carsko-austrijsku vojsku i kao pukovnik sudjelovao u vojnama protiv Osmanlija na teritoriju Ugarske, gdje je bio i zarobljen. Nakon oslobođanja iz ropstva nastavio je službu u carskoj vojsci, te je sudjelovao kao povjerenik prigodom sklapanja mira u Karlovcima i u poslovima oko ustanovljavanja granice između obiju država. Pored toga je nastojao da sabere materijal za preciznije karte ugarskih zemalja, ali taj materijal nije mogao upotrijebiti, pošto je prebačen u Breisach. Tu je bio podzapovjednik. Tvrdava je pala, a on sam je smijenjen i degradiran. Kasnije je u Provansi bio zapovjednik papinske vojske. Život je završio u rodnoj Bolonji, gdje je utemeljio *Istituto delle scienze e belle arti*. Ovom zavodu je poklonio najveći dio svojih knjiga, rukopisa i zemljovida, te je sve ovo, kad je taj zavod združen sa sveučilištem, pripalo sveučilišnoj knjižnici.¹

Dakle, Marsiglijeva zaostavština čuva se u mnogobrojnim talijanskim gradovima, najviše u Bolonji, a pored toga u Beču. Za nas je značajna jer sadrži mnogobrojne dokumente o Balkanu koji su ostali neobjavljeni, a prema tome nepoznati široj naučnoj javnosti. Pored dokumenata tu su njegova zapažanja iz različitih naučnih oblasti. L. Marsiglio je nastojao da se ta građa obradi i objavljuje, ali to nije učinjeno, osim u slučaju Mađarske i nešto malo Rumunije. Ranije smo spomenuli da je u tu svrhu osnovao *Accademia dell Istituto delle Scienze*. Zbog toga je vrlo važno što nam je autor ovog djela prikazao to skriveno i nepoznato naučno blago. On navodi vrlo obimnu bibliografiju Marsiglijevih objavljenih djela, a zatim daje reprodukcije mnogobrojnih planova gradova, karata i popis literature koju je citirao, kao i literaturu i izvore

¹ Beigl, Stjepan, Spisi grofa Marsiglija (Marsigli) u sveučilišnoj biblioteci u Boloni (Bologna), GZMBiH, Sarajevo 1907, 537 str.

kojima se služio pri pisanju ovog djela. Naravno su lijepi planovi Bihaća, Maglaja i Sarajeva.

Autor nas takođe upućuje na najvažnije dokumente koje bi trebalo detaljnije proučiti i prezentirati našoj javnosti, jer su vrlo važni za rasvjetljavanje naše historije u tom periodu.

Svaka naša biblioteka bi trebala da posjeduje ovo vrlo vrijedno djelo, a u skoroj budućnosti naši naučnici bi trebali da se pozabave izučavanjem Marsiglijevih rukopisa i ostale građe iz njegove zaostavštine.

BOSNA, HRVATSKA, HERCEGOVINA

*ZEMLJOVIDI, VEDUTE, CRTEŽI I ZABILJEŠKE
GROFA LUIGIJA FERDINANDA MARSIGLIJA.
KRAJEM XVII. STOLJEĆA*

PRIREDIO

HAMDİJA HAJDARHODŽIĆ

AGM

ZAGREB 1996